

EVROPSKA CENTRALNA BANKA
BANČNI NADZOR

Vodnik ECB o procesu ocenjevanja ustrezne notranje likvidnosti (ILAAP)

Osnutek

BANKENTOEZICHT

Marec 2018

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDŽĪBA

BANKŪ PRIEŽĪŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHL'AD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Kazalo

1	Uvod	2
1.1	Namen	3
1.2	Obseg uporabe in sorazmernost	4
2	Načela	5
	Prvo načelo – Upravljalni organ je odgovoren za dobro upravljanje procesa ILAAP	5
	Drugo načelo – ILAAP je sestavni del splošnega okvira upravljanja institucije	8
	Tretje načelo – ILAAP je temeljnega pomena za kontinuiteto institucije, saj zagotavlja likvidnostno ustreznost z različnih perspektiv	12
	Četrto načelo – V ILAAP se ugotovijo in upoštevajo vsa pomembna tveganja	18
	Peto načelo – Notranji likvidnostni blažilniki so visoke kakovosti in jasno opredeljeni, notranji stabilni viri financiranja so jasno opredeljeni	21
	Šesto načelo – Metodologije za kvantifikacijo tveganj v procesu ILAAP so ustrezne, enotne in neodvisno validirane	22
	Sedmo načelo – Cilj rednega stresnega testiranja je zagotoviti likvidnostno ustreznost v neugodnih razmerah	25
3	Glosar	29
	Kratice	33

1 Uvod

1. Kot je pokazala nedavna finančna kriza, je likvidnost¹ za institucije temeljnega pomena, saj pomanjkanje likvidnosti predstavlja neposredno grožnjo za njihov nadaljnji obstoj in delovanje. Eden glavnih naukov krize je bil, da morajo institucije likvidnostno tveganje upravljati tako, da so vedno, tudi v neugodnih razmerah, sposobne izpolniti svoje plačilne obveznosti.
2. Skladno s tem ima proces ocenjevanja ustrezne notranje likvidnosti (ILAAP) ključno vlogo pri upravljanju tveganj v kreditnih institucijah. Kar zadeva pomembne institucije s sedežem na območju, na katerem velja enotni mehanizem nadzora (EMN), ECB pričakuje, da bodo v skladu z določili člena 86 uredbe o kapitalskih zahtevah IV (CRD IV)² izvajale ILAAP, ki je previden in konservativen.³ ECB meni, da zanesljiv, učinkovit in celovit ILAAP podaja jasno oceno tveganj za likvidnost in vsebuje dobro strukturirane procese za ravnanje s tveganji in eskalacijo tveganj, temelječe na dobro premišljeni in temeljiti strategiji glede tveganj, ki se prevaja v učinkovit sistem limitov tveganj.
3. Po mnenju ECB temelji zanesljiv, učinkovit in celovit ILAAP na dveh stebrih, imenovanih ekonomska perspektiva in normativna perspektiva. Pričakuje se, da se ti dve perspektivi medsebojno dopolnjujeta in da se med njima izmenjujejo informacije.
4. ILAAP je hkrati tudi pomemben vir vhodnih podatkov v procesu nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP), ki se izvaja v okviru EMN. Rezultati ILAAP se namreč v okviru SREP upoštevajo v ocenah poslovnih modelov, notranjega upravljanja in vodenja ter splošnega upravljanja tveganj, kakor tudi v ocenah obvladovanja tveganj za likvidnost ter v procesu določanja likvidnosti v okviru drugega stebra.
5. V okviru SREP velja, da dober ILAAP zmanjšuje negotovost institucije in njenega nadzornika glede tveganj, ki jim je institucija izpostavljena ali bi jim lahko bila izpostavljena, nadzorniku pa daje dodatna zagotovila, da institucija z vzdrževanjem ustreznih likvidnostnih blažilnikov in stabilnih virov financiranja ter z učinkovitim upravljanjem tveganj ostaja sposobna, da uspešno deluje. V ta namen mora institucija zagotoviti, da vnaprej prepozna vsa pomembna tveganja, jih učinkovito upravlja (z ustrežno kombinacijo kvantifikacije in obvladovanja) in jih krije z zadostnim obsegom kakovostnih likvidnostnih blažilnikov.

¹ V tem vodniku izraz »likvidnost« zajema tako likvidnost kot tudi financiranje.

² Direktiva 2013/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o dostopu do dejavnosti kreditnih institucij in bonitetnem nadzoru kreditnih institucij in investicijskih podjetij, spremembi Direktive 2002/87/ES in razveljavitvi direktiv 2006/48/ES in 2006/49/ES (UL L 176, 27. 6. 2013, str. 338).

³ Člen 86(1) CRD IV: »Pristojni organi zagotovijo, da institucije vzpostavijo zanesljive strategije, politike, procese in sisteme za ugotavljanje, merjenje, upravljanje in spremljanje likvidnostnega tveganja v ustreznem sklopu časovnih obdobj, tudi znotraj enega dne, za zagotovitev, da institucije ohranjajo ustrezne ravni likvidnostnih blažilnikov.«

1.1 Namen

6. Namen Vodnika ECB o ILAAP (»vodnik«) je zagotoviti transparentnost na področju likvidnostnega tveganja s tem, da ECB javno predstavi svoje razumevanje zahtev glede likvidnostnega tveganja, kot izhajajo iz člena 86 CRD IV. Z vodnikom želi ECB pomagati institucijam, da okrepijo svoj ILAAP, in jih spodbuditi k uporabi najboljših praks. V ta namen podrobno pojasnjuje svoja pričakovanja glede procesa ILAAP, s čimer povečuje enotnost in učinkovitost nadzora.
7. V vodniku je na podlagi določil CRD IV o ILAAP oblikovanih sedem načel, ki se bodo poleg ostalih dejavnikov upoštevala pri oceni ILAAP vsake institucije v okviru procesa SREP. Ta načela se bodo uporabljala tudi v razpravi z vsako posamezno institucijo v okviru nadzorniškega dialoga.
8. Vodnik ne nadomešča ali zamenjuje veljavne zakonodaje, s katero se izvaja člen 86 CRD IV. V primeru razhajanj med vodnikom in veljavno zakonodajo prevlada slednja. Vodnik je zamišljen kot praktično orodje, ki se redno posodablja v skladu z novimi dogajanjmi in izkušnjami. Zato se bodo načela in pričakovanja, predstavljena v tem vodniku, s časom nadalje razvijala. V posodobitvah se bodo upoštevala tekoča gibanja v praksi in metodologijah evropskega bančnega nadzora ter dogajanja na področju mednarodne in evropske regulative, kot so denimo nova merodajna tolmačenja relevantnih direktiv in uredb, ki jih bo sprejelo Sodišče Evropske unije.
9. V vodniku se uporablja pristop, ki je utemeljen na načelih, poseben poudarek pa je namenjen izbranim ključnim vidikom z nadzorniške perspektive. Njegov namen ni zagotoviti vseobsežna navodila o vseh vidikih, ki so pomembni za dober ILAAP. Za izvajanje procesa ILAAP v obliki, ki je primerna za konkretne okoliščine posamezne institucije, ostajajo odgovorne institucije same. ECB ocenjuje proces ILAAP v vsaki instituciji posebej.
10. Poleg vodnika ter relevantne zakonodaje Unije in držav članic je priporočljivo, da institucije upoštevajo tudi druge publikacije, ki so jih v zvezi z ILAAP objavili Evropski bančni organ (EBA) in mednarodni forumi, kot sta Baselski odbor za bančni nadzor (BCBS) in Odbor za finančno stabilnost (FSB). Nadalje morajo upoštevati tudi vsa z ILAAP povezana priporočila, ki jih dobijo v procesu SREP, denimo priporočila v zvezi z dobrim upravljanjem institucije, upravljanjem tveganj in kontrolami.

1.2 Obseg uporabe in sorazmernost

11. Ta vodnik je relevanten za vse kreditne institucije, ki so razvrščene med pomembne nadzorovane subjekte po členu 2(16) okvirne uredbe o EMN.⁴ Obseg procesa ILAAP je določen s členom 109 CRD IV. To zlasti pomeni, da nadrejene institucije v državi članici in institucije, ki jih obvladuje nadrejeni finančni holding ali nadrejeni mešani finančni holding v državi članici, izpolnjujejo obveznosti glede ILAAP iz člena 86 CRD IV na konsolidirani podlagi oziroma na podlagi konsolidiranega finančnega položaja tega finančnega holdinga ali mešanega finančnega holdinga. Ker člen 86 CRD IV predstavlja zgolj določilo za minimalno poenotenje in ker so ga različne države članice v nacionalno zakonodajo prenesle na različne načine, obstajajo v sodelujočih državah članicah številne različne prakse ILAAP in zahteve za nadzor pomembnih institucij.
12. Načela ILAAP je razvila ECB skupaj s pristojni nacionalnimi organi. Njihov namen je, da z razvojem skupnih metodologij na tem pomembnem področju nadzora zagotovijo visoke nadzorniške standarde.
13. ILAAP je v prvi vrsti interni proces in institucije same ostajajo odgovorne za njegovo sorazmerno in verodostojno izvajanje. V skladu s členom 86 CRD IV mora biti ILAAP sorazmeren z vrsto, obsegom in zapletenostjo dejavnosti institucije.
14. Načela, razvita v tem vodniku, bodo služila zgolj kot izhodišče v nadzorniškem dialogu s kreditnimi institucijami. Zato jih ne gre razumeti kot celovit pregled vseh vidikov, ki so potrebni za zanesljiv, učinkovit in celovit ILAAP. Institucije morajo same zagotoviti, da je njihov proces ILAAP zanesljiv, učinkovit in celovit, upoštevajoč naravo, obseg in zapletenost svojih dejavnosti.

⁴ Uredba (EU) št. 468/2014 Evropske centralne banke z dne 16. aprila 2014 o vzpostavitvi okvira za sodelovanje znotraj enotnega mehanizma nadzora med Evropsko centralno banko in pristojnimi nacionalnimi organi ter z imenovanimi nacionalnimi organi (okvirna uredba o EMN) (ECB/2014/17) (UL L 141, 14. 5. 2014, str. 1).

2 Načela

Prvo načelo – Upravljalni organ je odgovoren za dobro upravljanje procesa ILAAP

- (i) Zaradi velikega pomena, ki ga ima ILAAP za institucijo, se pričakuje, da vse njegove ključne elemente odobri upravljalni organ. Upravljalni organ, višje vodstvo in pristojne komisije morajo o procesu ILAAP učinkovito razpravljati in ga preverjati.
- (ii) Pričakuje se, da upravljalni organ vsako leto pripravi oceno likvidnostne ustreznosti institucije, ki jo podpre z rezultati procesa ILAAP in ostalimi relevantnimi informacijami. Oceno predstavi v jasni in zgoščeni izjavi, imenovani »izjava o likvidnostni ustreznosti«, ki jo mora podpisati.
- (iii) Upravljalni organ je odgovoren za celoten proces ILAAP. Pričakuje se, da odobri okvir upravljanja procesa ILAAP, ki jasno in pregledno določa pristojnosti, pri čemer spoštuje načelo ločitve funkcij. Okvir upravljanja naj vsebuje jasen pristop za redna notranja preverjanja in validacijo procesa ILAAP.

Upravljalni organ odobri ključne elemente procesa ILAAP

15. Od upravljalnega organa se pričakuje, da pripravi in podpiše izjavo o likvidnostni ustreznosti ter odobri ključne elemente procesa ILAAP, na primer:
 - okvir upravljanja;
 - zahteve glede notranje dokumentacije;
 - nabor zajetih subjektov, proces ugotavljanja tveganj, interni popis tveganj in taksonomija, ki odražata obseg pomembnih tveganj;
 - metodologije za kvantifikacijo tveganj,⁵ vključno s temeljnimi predpostavkami in parametri za merjenje tveganj (npr. časovni horizont, stopnje zaupanja⁶ in profil zapadlosti), podprte z zanesljivimi podatki in učinkovitimi sistemi za agregiranje podatkov;
 - metodologije za oceno likvidnostne ustreznosti (vključno z okvirom za stresno testiranje in dobro opredelitvijo likvidnostne ustreznosti).
 - zagotavljanje kakovosti procesa ILAAP, zlasti glavnih vhodnih podatkov za izjavo o likvidnostni ustreznosti (struktura in vloga notranje validacije,

⁵ Vodnik o ILAAP ne predpisuje, katera metodologija za kvantifikacijo tveganj naj se uporabi. To je podrobneje pojasnjeno v razdelku »Izbira metodologij za kvantifikacijo tveganj« pri šestem načelu.

⁶ Kot v primeru modeliranja vlog brez zapadlosti.

uporaba samoocene po veljavnih pravilih, predpisih in nadzorniških pričakovanjih, vzpostavljene kontrole za validacijo podatkov, rezultati stresnih testov, uporabljeni modeli itd.).

16. Upravljalni organ obsega nadzorno funkcijo in upravljalno funkcijo, ki ju lahko opravlja en sam ali pa dva ločena organa. Katera funkcija mora odobriti posamezne ključne elemente procesa ILAAP, je odvisno od tega, kako je organizirano notranje upravljanje institucije, kar bo ECB pregledovala v skladu z nacionalno zakonodajo ter v skladu z zakonodajo Unije in smernicami EBA.⁷

Notranji pregled in validacija

17. Institucija mora proces ILAAP redno preverjati. Pregledi naj zajamejo tako kvalitativne kot tudi kvantitativne vidike, med drugim uporabo rezultatov procesa ILAAP, okvir za stresno testiranje, proces zajemanja tveganj in agregiranja podatkov.⁸ Pričakuje se, da pregled vključuje tudi sorazmeren proces validacije uporabljenih internih metod za kvantifikacijo tveganj.
18. ECB pričakuje, da institucija vzpostavi in določi postopek, ki zagotavlja, da se ILAAP proaktivno prilagaja vsem pomembnim spremembam, kot so vstop na nove trge ali uvedba novih storitev in produktov ter spremembe v strukturi skupine ali finančnega konglomerata.
19. Pričakuje se, da rezultate in predpostavke ILAAP institucija preverja s povratnim testiranjem in merjenjem uspešnosti, ki zajema elemente, kot so načrtovanje likvidnosti, scenariji in kvantifikacija tveganj.

Izjava o likvidnostni ustreznosti

20. V izjavi o likvidnostni ustreznosti upravljalni organ predstavi svojo oceno likvidnostne ustreznosti institucije in glavne argumente zanjo ter v podporo navede relevantne informacije, vključno z rezultati procesa ILAAP. Po mnenju ECB mora biti iz izjave razvidno, da upravljalni organ dobro razume likvidnostno ustreznost institucije, glavne dejavnike in ranljivosti, glavne vhodne in izhodne podatke v procesu ILAAP, parametre in procese, na katerih temelji ILAAP, ter usklajenost procesa ILAAP s strateškimi načrti institucije.

⁷ Glej uvodno izjavo 56 in člene 3(1)(7) do (9) CRD IV ter naslov II Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁸ Notranje preglede procesa ILAAP naj v skladu s svojo vlogo in pristojnostmi celovito izvajajo tri obrambne črte, ki zajemajo poslovne dejavnosti in neodvisne notranje kontrolne funkcije (upravljanje tveganj, skladnost poslovanja in notranja revizija).

21. Pričakuje se, da institucija sama v skladu z nacionalnimi predpisi ter relevantnimi bonitetnimi zahtevami in smernicami določi, kdo je pristojen za podpis izjave v imenu upravljalnega organa.⁹

⁹ Smernice EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11) podrobneje opisujejo razdelitev nalog in pristojnosti med nadzorno in upravljalno funkcijo upravljalnega organa.

Drugo načelo – ILAAP je sestavni del splošnega okvira upravljanja institucije

- (i) V skladu s členom 86(1) CRD IV se od institucije pričakuje, da ima zanesljive strategije, politike, procese in sisteme za ugotavljanje, merjenje, upravljanje in spremljanje likvidnostnega tveganja v ustreznih časovnih obdobjih, tudi znotraj dne, s katerimi zagotavlja, da vzdržuje ustrezno raven likvidnostnih blažilnikov.¹⁰
- (ii) Poleg ustreznega kvantitativnega okvira za ocenjevanje likvidnostne ustreznosti je potreben tudi kvalitativni okvir, ki zagotavlja, da se likvidnostna ustreznost aktivno upravlja. V tem okviru mora institucija spremljati kazalnike likvidnostne ustreznosti, da bi pravočasno odkrila in ocenila morebitne grožnje v različnih časovnih obdobjih, tudi znotraj dne, sprejela praktične zaključke in izvedla preventivne ukrepe, s katerimi bi zagotovila, da regulativni in notranji likvidnostni blažilniki ostajajo ustrezni.
- (iii) Kvalitativni in kvantitativni vidiki procesa ILAAP bi morali biti skladni drug z drugim ter s poslovno strategijo institucije in njeno nagnjenostjo k tveganju. ILAAP mora biti integriran v procese poslovanja, odločanja in upravljanja tveganj v instituciji. Pričakuje se, da je v celotni skupini notranje skladen in koherenten.
- (iv) Institucija naj vzdržuje zanesljivo in učinkovito splošno arhitekturo ILAAP ter dokumentacijo o povezavah med različnimi elementi procesa ILAAP in integracijo tega procesa v splošni okvir upravljanja institucije.
- (v) Pričakuje se, da ILAAP podpira strateško odločanje, hkrati pa na operativni ravni zagotavlja, da institucija trajno vzdržuje zadostno raven likvidnosti. S tem prispeva k doseganju ustreznega razmerja med tveganji in nagradami. Pričakuje se, da so vse metode in procesi, ki jih institucija v okviru operativnega ali strateškega upravljanja likvidnosti uporablja za uravnavanje svoje likvidnosti, odobreni, natančno pregledani in pravilno vključeni v proces ILAAP in njegovo dokumentacijo.

ILAAP kot sestavni del okvira upravljanja institucije

22. Da bi institucija lahko ocenila, koliko likvidnosti potrebuje za kritje svojih tveganj, in redno vzdrževala to raven likvidnosti,¹¹ se pričakuje, da ima vzpostavljene notranje procese in ureditve, s katerimi se kvantitativna analiza tveganj, kot je izražena v ILAAP, upošteva v vseh pomembnih poslovnih dejavnostih in odločitvah.

¹⁰ Za opis notranjih likvidnostnih blažilnikov in notranjih stabilnih virov financiranja glej peto načelo.

¹¹ Splošna pričakovanja glede kvantitativnega dela ILAAP so predstavljena pri tretjem načelu.

23. To lahko dosega na primer s tem, da ILAAP uporablja v procesu strateškega načrtovanja na ravni skupine, pri spremljanju kazalnikov likvidnostne ustreznosti, da bi pravočasno odkrila in ocenila morebitne grožnje, pri sprejemanju praktičnih zaključkov in preventivnih ukrepov, pri razporejanju likvidnosti in rednem zagotavljanju učinkovitosti okvira nagnjenosti k prevzemanju tveganj (RAF). Pričakuje se, da tveganju prilagojene kazalnike uspešnosti iz procesa ILAAP (ki lahko temeljijo na razporejanju stroškov in koristi s sistemom določanja cen za prenos sredstev), uporablja v procesu odločanja in na primer pri določanju variabilnih prejemkov zaposlenih ali v razpravah o poslovanju in tveganjih na vseh ravneh v instituciji, med drugim na sejah komisije za upravljanje bilance, komisije za tveganja in uprave.

Splošna arhitektura ILAAP

24. Upravljalni organ je odgovoren za vzdrževanje zanesljive in učinkovite splošne arhitekture ILAAP. Zagotavljati mora, da so različni elementi procesa medsebojno skladni in da je ILAAP integriran v splošni okvir upravljanja institucije. Pričakuje se, da ima institucija jasno predstavo o tem, kako so ti elementi konsistentno integrirani v celoten proces, tako da lahko ves čas vzdržuje likvidnostno ustreznost.
25. V ta namen se pričakuje, da dokumentacija ILAAP vsebuje opis splošne arhitekture ILAAP, ki denimo vključuje pregled glavnih elementov in njihove medsebojne povezanosti ter pregled vključenosti ILAAP v druge procese in uporabe njegovih rezultatov v instituciji. V opisu arhitekture naj bo pojasnjeno, kakšna je osnovna struktura procesa ILAAP, kako se njegovi rezultati uporabljajo pri sprejemanju odločitev in kakšne so povezave npr. med poslovno strategijo in strategijo glede tveganj, načrti financiranja, procesi ugotavljanja tveganj, izjavo o nagnjenosti k prevzemanju tveganj, sistemi limitov, metodologijami za kvantifikacijo tveganj, programom stresnega testiranja in poročanjem vodstvu.

Poročanje vodstvu

26. ILAAP je proces, ki se izvaja ves čas. Pričakuje se, da institucije rezultate ILAAP (npr. pomembna gibanja tveganj, ključnih kazalnikov itd.) v primernih časovnih razmikih vključijo v notranje poročanje vodstvu. Poročanje naj bo vsaj četrtletno, vendar pa je odvisno od velikosti, kompleksnosti, poslovnega modela in vrste tveganj institucije lahko tudi pogostejše, da se zagotovi pravočasno ukrepanje, saj se spremembe na področju likvidnosti in financiranja lahko zgodijo zelo hitro, neustrezno stanje likvidnosti pa lahko takoj ogrozi kontinuiteto institucije.
27. Pričakuje se, da potrjeni rezultati ILAAP na področju kvantifikacije tveganj in razporejanja likvidnosti postanejo ključna referenčna vrednost za merjenje uspešnosti in cilj, po katerem se merijo finančni in drugi rezultati vsakega

oddelka (ki sprejema tveganje). V podporo naj institucija izvaja zanesljiv okvir upravljanja in arhitekturo ILAAP, kot je opisano pri prvem načelu.

ILAAP in okvir nagnjenosti k prevzemanju tveganj

28. Pričakuje se, da okvir nagnjenosti k prevzemanju tveganj (RAF) formalizira interakcijo med RAF in drugimi strateškimi procesi, kot so ICAAP, ILAAP, načrt sanacije in okvir prejemkov, v skladu z nadzorniško izjavo EMN o upravljanju in vodenju ter o nagnjenosti k prevzemanju tveganj.¹² Dobro sestavljen okvir RAF, izražen v izjavi o nagnjenosti k prevzemanju tveganj, je sestavni del arhitekture ILAAP in temeljni kamen za dobro upravljanje tveganj in likvidnosti.
29. V izjavi o nagnjenosti k prevzemanju tveganj naj institucija izrazi jasno in nedvoumno stališče o svojih tveganjih ter navede predvidene ukrepe v zvezi z njimi, ki morajo biti usklajeni z njeno poslovno strategijo. Predvsem morajo biti v izjavi navedeni razlogi za sprejemanje določenih vrst tveganj, produktov ali regij oziroma za izogibanje tem tveganjem, produktom ali regijam.
30. Pričakuje se, da bo celoten profil tveganosti institucije v končni fazi odvisen od okvira RAF za celotno skupino in od njegovega izvajanja. Poleg tega je RAF temeljni element pri oblikovanju in izvajanju strategije institucije. Okvir strukturno povezuje sprejeta tveganja z likvidnostno ustreznostjo institucije in njenimi strateškimi cilji. V njem mora institucija določiti in upoštevati svoje upravljalvske blažilnike.
31. Pričakuje se, da institucija jasno izrazi, kako ILAAP podpira izvajanje in spremljanje njene strategije in nagnjenosti k prevzemanju tveganj ter kako ji to omogoča, da spoštuje dogovorjene omejitve tveganj, določene v izjavi o nagnjenosti k prevzemanju tveganj. Da bi lahko učinkoviteje in zanesljiveje upravljala tveganja, naj institucija uporabi rezultate ILAAP, ko vzpostavlja sistem spremljanja in poročanja tveganj ter ustrezno podroben sistem limitov (vključno s postopki eskalacije), ki določa omejitve npr. za posamezna tveganja, podtveganja, subjekte in poslovna področja ter s tem podpira izjavo o nagnjenosti k prevzemanju tveganj skupine.
32. Pričakuje se, da ima institucija vzpostavljeno politiko glede uporabe javnih virov financiranja.¹³ Takšna politika mora razlikovati med uporabo teh virov v normalnih razmerah in v obdobjih zaostrenih razmer ter se mora izrecno

¹² Glej tudi dokument enotnega mehanizma nadzora »Nadzorniška izjava o upravljanju in vodenju ter o nagnjenosti k prevzemanju tveganj«, ECB, junij 2016.

¹³ Smernice EBA o usklajenih opredelitvah in predlogah za načrte financiranja kreditnih institucij na podlagi priporočila A4 ESRB/2012/2 (EBA/GL/2014/04) opredeljuje javne vire financiranja kot »vire financiranja, ki jih neposredno ali posredno zagotavlja javni sektor. To vključuje srednje- in dolgoročne programe financiranja z repo posli, kreditno jamstvene programe financiranja in kreditno jamstvene podpome programe za realno gospodarstvo.« Glede na sedanje stanje to trenutno zajema predvsem sedanjo in morebitno prihodnjo uporabo financiranja, ki ga v različnih oblikah zagotavljajo centralne banke. Pričakuje se, da institucija pri posodabljanju svojega procesa ILAAP (oziroma posameznih komponent) oceni, katere oblike centralnibančnega financiranja so zanjo relevantne, saj se narava in razpoložljivost javnih virov v kriznih obdobjih lahko spremenita.

upoštevati v izjavi o nagnjenosti k prevzemanju tveganj (časovnica in znesek) in v izjavi o likvidnostni ustreznosti. Spremljati je treba dejansko in morebitno prihodnjo uporabo takšnih virov. To spremljanje je treba izvajati pri vseh pomembnih valutah. Pričakuje se, da se za kvantifikacijo časovnice in zneska morebitne prihodnje uporabe takšnih virov uporablja stresno testiranje.

Usklajenost med ILAAP in sanacijskim načrtom

33. Namen sanacijskega načrta je zagotoviti preživetje institucije v obdobjih pretresov, ki ogrožajo njeno rentabilnost. Ker nezadostna likvidnost predstavlja eno največjih groženj za njeno kontinuiteto in rentabilnost, obstaja naravna povezava med procesom ILAAP, ki podpira kontinuirano delovanje s stališča likvidnosti, in načrtom sanacije, katerega namen je ponovno zagotoviti rentabilnost, ko institucija zaide v težave. Skladno s tem se pričakuje, da institucija zagotovi skladnost in povezanost med svojim procesom ILAAP in načrtovanjem sanacije, ko gre za signale zgodnjega opozarjanja, kazalnike, postopke eskalacije po prekoračenju teh pragov in možne upravljavske ukrepe.¹⁴ Poleg tega naj morebitne upravljavske ukrepe v okviru ILAAP sproti evidentira v načrtu sanacije, in obratno, tako da so vedno na voljo najnovejše informacije.

Skladnost in povezanost v celotni skupini

34. Pričakuje se, da ILAAP zagotavlja likvidnostno ustreznost na relevantni ravni konsolidacije in za relevantne subjekte v skupini, kot zahteva člen 109 CRD IV. Da bi bilo mogoče učinkovito oceniti in vzdrževati likvidnostno ustreznost v vseh subjektih, se pričakuje, da so strategije in procesi upravljanja tveganj, postopki odločanja ter metodologije in predpostavke pri kvantifikaciji likvidnosti in financiranja medsebojno skladni v vseh zajetih subjektih.
35. V primeru čezmejnih operacij, pri katerih v različnih državah obstajajo različne zahteve glede likvidnosti (upravljanja tveganj), se pričakuje, da je v procesu ILAAP pojasnjeno, katere lokalne regulativne razlike so relevantne. Na splošno se pričakuje, da bodo te vplivale samo na posamezne podrobnosti pri izvajanju, kot so parametri stresnih testov, potrditev in poročanje itd., in ne bodo prizadele konsistentnosti splošnega pristopa v procesu ILAAP. Poleg tega naj institucija konservativno in previdno oceni tudi ovire za prenosljivost likvidnosti in jih upošteva v procesu ILAAP.

¹⁴ Vendar pa so v primeru razlik v načelih, na katerih temeljita ILAAP in načrtovanje sanacije, predvideni upravljavski ukrepi lahko drugačni.

Tretje načelo – ILAAP je temeljnega pomena za kontinuiteto institucije, saj zagotavlja likvidnostno ustreznost z različnih perspektiv

- (i) ILAAP ima z vzdrževanjem ustreznosti ravni likvidnosti in financiranja ključno vlogo pri zagotavljanju kontinuitete institucije. Da bi lahko opravljal to vlogo, se od institucije pričakuje, da izvaja sorazmeren ILAAP, ki je previden in konservativen ter povezuje dve komplementarni notranji perspektivi.
- (ii) Pričakuje se, da institucija izvaja ekonomsko perspektivo, v kateri ugotavlja in kvantificira vsa pomembna tveganja, ki bi lahko negativno vplivala na raven notranje likvidnosti.
- (iii) Z ekonomsko perspektivo institucija zagotovi, da so vsa tveganja, ki bi lahko prizadela likvidnostno pozicijo, ustrezno pokrita z notranjo likvidnostjo v skladu s konceptom ustreznosti notranje likvidnosti. To obsega oceno verodostojnega osnovnega scenarija in ustreznih, za institucijo specifičnih neugodnih scenarijev, kot so določeni v večletnem načrtovanju likvidnosti in financiranja ter so skladni s splošnimi cilji v načrtih institucije.
- (iv) Pričakuje se, da institucija izvaja normativno perspektivo, ki je ocena sposobnosti institucije, da v srednjeročnem obdobju izpolnjuje likvidnostne regulativne in nadzorniške zahteve in obveznosti ter obvladuje druge zunanje finančne omejitve.
- (v) Pričakuje se, da ima institucija formalen načrt zagotavljanja likvidnosti v izrednih razmerah, ki jasno določa strategije za reševanje likvidnostnih težav v izrednih razmerah. Načrt za izredne razmere obravnava tveganja, ki so bila ugotovljena v procesu ILAAP, in vzpostavlja povezavo s sanacijskim načrtom.

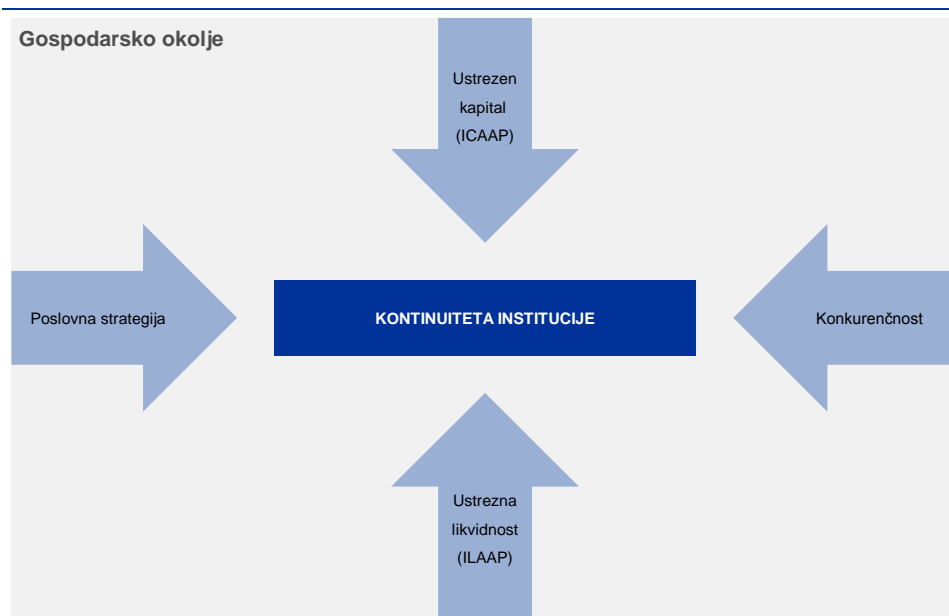
Cilj: prispevati h kontinuiteti institucije

- 36. Cilj ILAAP je, da h kontinuiteti institucije z vidika likvidnosti prispeva s tem, da zagotavlja zadostno raven likvidnosti, tako da lahko institucija tudi v daljših obdobjih neugodnih gibanj izpolni obveznosti, ko zapadejo, nosi tveganja in vzdržno izvaja svojo strategijo. Institucija naj ta cilj kontinuitete izrazi v svojem okviru nagnjenosti k tveganjem (kot je opredeljeno pri drugem načelu) in uporablja okvir ILAAP, da bi lahko ponovno ocenila svojo nagnjenost k prevzemanju tveganj in tolerančne prage glede na splošne likvidnostne omejitve, ki obstajajo za institucijo, pri čemer upošteva svoj profil tveganosti in ranljivosti.

37. V okviru teh likvidnostnih omejitev se pričakuje, da institucija oceni in določi upravljalvske blažilnike nad regulativnim in nadzorniškim minimumom¹⁵ ter nad notranjimi likvidnostnimi potrebami, ki ji omogočajo, da vzdržno izvaja svojo strategijo. Pri določanju zadostne velikosti upravljalvskih blažilnikov za kratkoročno obdobje naj institucija med drugim upošteva pričakovanja trgov, vlagateljev in nasprotnih strank ter odvisnost poslovnega modela od zmožnosti institucije, da izplača bonuse, dividende in plačila iz naslova instrumentov dodatnega temeljnega kapitala (AT1) ipd. Poleg teh zunanjih omejitev se pričakuje, da upravljalvski blažilniki denimo blažijo negotovosti v projekcijah likvidnostnih količnikov, možna nihanja, ki izhajajo iz te negotovosti, ter odražajo stopnjo nagnjenosti institucije k tveganju in dopuščajo nekaj prožnosti v poslovnih odločitvah.

Slika 1

ILAAP prispeva h kontinuiteti institucije

Vrednosti in dimenzije so zgolj ilustrativne.

Ekonomska perspektiva

38. Od institucije se pričakuje, da svojo likvidnostno ustreznost z ekonomske perspektive upravlja tako, da zagotavlja ustrezno pokritost svojih tveganj z notranjo likvidnostjo, pri čemer upošteva pričakovanja iz petega načela. Ekonomska likvidnostna ustreznost zahteva, da je notranja likvidnost institucije zadostna za kritje tveganj in pričakovanih odlivov ter da trajno podpira njeno strategijo. Pri tej perspektivi se od institucije pričakuje, da bo pokrila celoten

¹⁵ Koncept upravljalvskega blažilnika v bistvu ne določa novih minimalnih likvidnostnih zahtev nad obstoječimi zakonsko določenimi minimumi. Čeprav se na splošno pričakuje, da bo upravljalvski blažilnik večji od nič, lahko institucija teoretično vztraja, da bi ji odvisno od vrste obravnavanega scenarija tudi upravljalvski blažilnik, ki je enak nič, dopuščal, da vzdržno izvaja svoj poslovni model.

sklop tveganj, ki bi lahko pomembno vplivala na njeno likvidnostno pozicijo, pri čemer mora upoštevati denarne tokove in likvidnostno vrednost likvidnih sredstev. Institucija mora ekonomska tveganja upravljati in jih ustrezno ocenjevati v svojem programu stresnega testiranja ter pri spremljanju likvidnostne ustreznosti.

39. Institucija naj uporablja lastne procese in metodologije za ugotavljanje in kvantificiranje pričakovanih in nepričakovanih odlivov ter njihovo kritje z notranjo likvidnostjo, upoštevajoč načelo sorazmernosti. Od institucije se pričakuje, da bo tveganja, ki obstajajo v trenutnih razmerah, kvantificirala kot časovni presek na referenčni datum. To mora dopolnjevati z oceno likvidnostne ustreznosti v prihodnjem srednjeročnem obdobju (vsaj eno leto za likvidnost in tri leta za financiranje), v kateri upošteva prihodnja gibanja, kot so spremembe v zunanjem okolju.
40. V ta namen naj poleg ocene razpoložljive likvidnosti glede na likvidnostne potrebe za kritje dnevni operacij in ocene načrtov financiranja po osnovnem scenariju upošteva tudi neugodne scenarije.¹⁶ Kjer je relevantno, naj bodo predpostavke skladne z načrtom sanacije.
41. Institucija naj rezultate in merila ekonomske ocene likvidnostne ustreznosti uporablja v svoji strategiji in operativnem upravljanju, ko preverja svojo nagnjenost k prevzemanju tveganja ter interakcije s strankami (zaustavitev novih poslov, zahteva za odplačilo na pogodbeni datum brez refinanciranja itd.) in trgi (prisilne prodaje in drugi ukrepi, ki ob izvedbi vplivajo na poglede tržnih udeležencev) ter pri obravnavi svoje poslovne strategije. Poleg preudarne določitve notranjih likvidnostnih blažilnikov¹⁷ in kvantifikacije tveganj naj institucija predstavi tudi koncept ekonomske likvidnostne ustreznosti, ki ji omogoča, da ostaja ekonomsko rentabilna in izvaja svojo strategijo. To vključuje upravljalvske procese, ki ji omogočajo, da pravočasno ugotovi, kdaj se mora odzvati, da bi odpravila nastajajoče pomanjkljivosti na področju notranjega likvidnosti, in sprejme učinkovite ukrepe (npr. povečanje likvidnostnih blažilnikov, sprememba profila denarnega toka).

Normativna perspektiva

42. Normativna perspektiva je večletna ocena sposobnosti institucije, da v srednjeročnem obdobju izpolnjuje likvidnostne (kvantitativne) regulativne in nadzorniške zahteve in obveznosti ter trajno obvladuje druge zunanje finančne omejitve.
43. Pričakuje se, da normativna perspektiva upošteva vse vidike, ki bi v obdobju načrtovanja lahko vplivali na relevantne regulativne količnike, kot so prilivi, odlivi in likvidnostni blažilniki. Zato kljub dejstvu, da so njeni rezultati izraženi v

¹⁶ Zaostrenost neugodnih scenarijev je podrobneje obravnavana pri sedmem načelu.

¹⁷ Pričakovanja v zvezi z notranjimi likvidnostnimi blažilniki so predstavljena pri petem načelu.

regulativnih merilih, normativna perspektiva ni omejena s predpostavkami, na katerih temeljijo izračuni količnikov iz prvega stebra. Namesto tega naj institucija pri ocenjevanju svoje likvidnostne ustreznosti po normativni perspektivi upošteva predpostavke, ki jih uporablja v ekonomski perspektivi in oceni, kako te v obdobju načrtovanja vplivajo na količnike¹⁸ prvega in drugega stebra glede na uporabljene scenarije.

44. Pričakuje se, da institucija vzdrži zanesljiv načrt za likvidnost in financiranje, ki ga redno posodablja in je združljiv s strategijami, nagnjenostjo k prevzemanju tveganj in viri likvidnosti. Načrt za likvidnost in financiranje naj vsebuje osnovni in neugodne scenarije ter zajema vsaj triletno prihodnje obdobje. Institucija mora upoštevati tudi učinke prihodnjih sprememb na pravnem, regulativnem in računovodskem področju¹⁹ ter sprejeti poučeno in dobro premišljeno odločitev o tem, kako jih bo upoštevala pri načrtovanju likvidnosti in financiranja.
45. Pri ocenjevanju pričakovanih gibanj glavnih normativnih in ekonomskih notranjih meril v neugodnih razmerah, kot so izražena v tekočih poslovnih pričakovanjih, naj institucija oceni raven teh meril v neugodnih razmerah glede na interne prage, določene v izjavi o nagnjenosti k prevzemanju tveganj. To ne pomeni, da mora institucija v obdobjih hudih pretresov dosegati zahtevani količnik likvidnostnega kritja. Pomeni pa, da mora predstaviti koncept, ki ji omogoča, da ostane rentabilna in izvaja svojo strategijo, npr. tako, da sprejme konkretne ukrepe (sprememba likvidnostnega profila), ki izhajajo iz projekcij, ki jih je pripravila. Pomeni tudi, da mora institucija v takšnih razmerah spremljati morebitno znižanje količnika likvidnostnega kritja in to povezati s svojo nagnjenostjo k prevzemanju tveganj, likvidnostnim načrtom v izrednih razmerah in načrtom sanacije.

Interakcija med ekonomsko in normativno perspektivo

46. Na sliki 2 so predstavljeni vidiki, ukrepi in rezultati, za katere se pričakuje, da se za oceno likvidnosti in financiranja upoštevajo v ekonomski in normativni perspektivi. Čeprav izračuni projekcij v normativni perspektivi mehanično sledijo določilom prvega stebra, se od institucije vseeno pričakuje, da oblikuje interno stališče o uporabljenih scenarijih in njihovem vplivu na vrednosti prvega in drugega stebra. V ekonomski perspektivi naj institucija izbere tudi ustrezne scenarije in ugotovi vpliv na pripadajoče projekcije. Poleg tega naj v ekonomski perspektivi določi predpostavke in merila za vse metodologije izračuna ponudbe likvidnosti, potreb po likvidnosti in presežne likvidnosti. Zaradi razlik v

¹⁸ Zahteve iz drugega stebra so lahko izražene širše od količnikov prvega stebra. Lahko so na primer v obliki zahteve iz drugega stebra, da bo institucija zagotovila določeno minimalno obdobje preživetja ali minimalni znesek likvidnih sredstev. V tem primeru mora institucija poleg količnikov prvega stebra oceniti tudi vpliv vseh relevantnih vidikov obdobja preživetja.

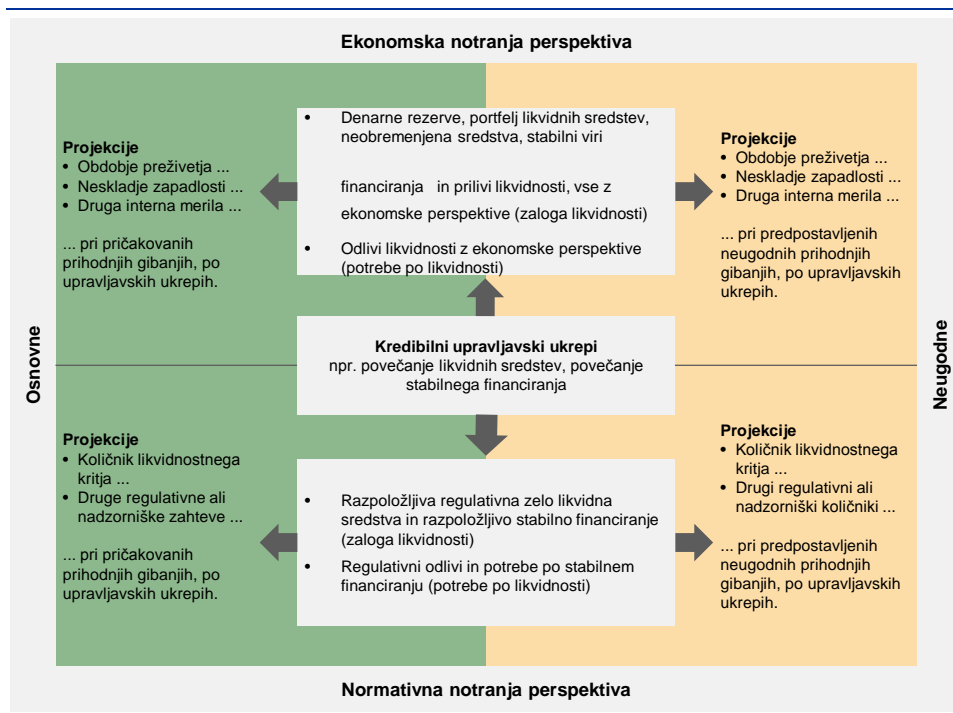
¹⁹ Odvisno od verjetnosti in možnega vpliva posameznih sprememb lahko institucija uporabi različne rešitve. Nekatere spremembe se na primer morda zdijo zelo malo verjetne, vendar bi imele tako velik vpliv na institucijo, da mora ta pripraviti ukrepe, ki bi jih sprejela v izrednih razmerah. Druge, bolj verjetne regulativne spremembe, pa mora zajeti v načrtu financiranja samem. En takšen primer je uvajanje količnika likvidnostnega kritja.

uporabljenih metodologijah, merilih in predpostavkah lahko institucija v obeh perspektivah dobi zelo različne rezultate ocen, in sicer celo, če v obeh uporabi isti scenarij.

47. To velja tudi za upravljalvske ukrepe, ki se upoštevajo pri načrtovanju likvidnosti in financiranja v obeh perspektivah. Še več, do razlik lahko pride celo znotraj ene same perspektive, odvisno od scenarija, ki se presoja. Slika 2 kaže, da imajo isti upravljalvske ukrepi lahko pomembno različne učinke, odvisno od perspektive in scenarija. Institucija naj to upošteva pri načrtovanju likvidnosti in financiranja ter zagotovi, da so upravljalvske ukrepi, ki so predvideni v različnih perspektivah, medsebojno skladni.

Slika 2

Neposredni vpliv kredibilnih upravljalvske ukrepov, odvisno od perspektive in scenarija – zgled

Vrednosti in dimenzije so zgolj ilustrativne.

48. Pričakuje se, da je institucija povsem transparentna glede upravljalvske ukrepov, ki so predpostavljeni v njenih projekcijah, in sicer tako v ekonomski kot tudi v normativni perspektivi. Vsi predpostavljeni upravljalvske ukrepi morajo biti v danem scenariju kredibilni, tj. biti morajo izvedljivi, njihov predpostavljeni učinek mora biti verjeten in institucija mora vse predpostavke utemeljiti in dokumentirati. Poleg projekcij, ki vključujejo upravljalvske ukrepe, naj institucija svojo likvidnostno pozicijo in financiranje v ekonomski in normativni perspektivi oceni še enkrat z istimi scenariji, vendar brez upravljalvske ukrepov.
49. Podatki iz normativne perspektive naj se upoštevajo v ekonomski perspektivi in obratno, obe pa morata biti integrirani v vse pomembne poslovne dejavnosti, kot je opisano pri drugem načelu.

Primer 3.1

Ekonomski perspektiva kot vir informacij za normativno perspektivo

V ekonomski perspektivi institucija z internimi pristopi oceni odlive iz različnih vrst produktov. Na primer: v ekonomski perspektivi ima institucija celovit pristop za modeliranje denarnih tokov, ki izvirajo iz dejavnosti kreditnih kartic. Te rezultate uporabi za to, da v ekonomski perspektivi oceni, kako velike likvidnostne blažilnike potrebuje. Nadalje te informacije uporabi v normativni perspektivi za kvantifikacijo 30-dnevne stopnje odlivov pri denarnih tokovih kreditnih kartic. Pri tem v izračunu količnika likvidnostnega kritja uporabi vse razpoložljive informacije iz ekonomske perspektive.

Likvidnostni načrt v izrednih razmerah

50. Pričakuje se, da ima institucija poleg tega, da meri svojo trenutno sposobnost izpolnjevanja likvidnostnih obveznosti, tudi jasen in natančno izoblikovan načrt, kako bi ukrepala v primeru (nepredvidenih) težav pri izpolnjevanju obveznosti ob zapadlosti. Zato naj ILAAP vključuje podrobne informacije o likvidnostnih ukrepih v izrednih razmerah (v obliki likvidnostnega načrta v izrednih razmerah), kar med drugim obsega oceno potencialne pogojne likvidnosti, ki bi jo bilo mogoče ustvariti v zaostrenih razmerah, čas, potreben za izvedbo ukrepov, možne negativne posledice (za izkaz poslovnega izida, ugled, vzdržnost poslovnega modela itd.) ter verjetnost dokončanja ukrepov v stresnih razmerah. Takšni izredni likvidnostni ukrepi morajo biti skladni s tveganji, ki so bila ugotovljena in kvantificirana v procesu ILAAP. Pričakuje se, da institucija (v svoji arhitekturi ILAAP) jasno opiše odnos med likvidnostnim načrtom v izrednih razmerah in likvidnostnim delom sanacijskega načrta ter pojasni, kako sta oba povezana s tveganji v običajnih razmerah, kot je opisano zgoraj, in s tveganji v stresnih razmerah.

Četrto načelo – V ILAAP se ugotovijo in upoštevajo vsa pomembna tveganja

- (i) Institucija je odgovorna za to, da v ekonomski in normativni perspektivi redno izvaja proces, s katerimi ugotavlja vsa pomembna tveganja, ki jim je oziroma bi jim lahko bila izpostavljena. Pričakuje se, da vsa tveganja, za katera ugotovi, da so pomembna, obravnava v vseh delih ILAAP v skladu z interno taksonomijo tveganj.
- (ii) Institucija naj s celovitim pristopom, v katerem zajame vse relevantne pravne osebe, poslovne dejavnosti in izpostavljenosti, vsaj enkrat letno na podlagi lastnih internih opredelitev pomembnosti evidentira vsa tveganja, ki so pomembna. Rezultat tega procesa ugotavljanja tveganj mora biti celovit interni popis tveganj.
- (iii) V primeru finančnih in nefinančnih udeležb, podrejenih družb in drugih povezanih subjektov naj institucija ugotovi pomembna z njimi povezana tveganja, ki jim je oziroma bi jim lahko bila izpostavljena, in jih upošteva v svojem procesu ILAAP.
- (iv) Pričakuje se, da vsa tveganja, za katera ugotovi, da so pomembna, krije z zadostno likvidnostjo ali pa dokumentira utemeljitev, zakaj likvidnosti zanje ni dodelila.

Proces ugotavljanja tveganj

- 51. Pričakuje se, da institucija redno izvaja proces ugotavljanja vseh pomembnih tveganj in ugotovljena tveganja vključi v skupni interni popis tveganj. Skrbeti mora, da je popis vedno posodobljen, pri čemer uporablja interno opredelitev pomembnosti. Poleg rednih posodobitev (vsaj enkrat letno) se pričakuje, da popis posodobiti tudi vsakič, ko ta ne vključuje več vseh pomembnih tveganj, npr. zaradi uvedbe novega produkta ali razširitve določene poslovne dejavnosti.
- 52. Ugotavljanje tveganj mora biti celovito ter upoštevati obe, normativno in ekonomsko perspektivo. Pričakuje se, da institucija v ocenah likvidnostne ustreznosti v prihodnjem obdobju poleg sedanjih tveganj upošteva tudi vsa tveganja in koncentracije v teh tveganjih ali med njimi, ki bi se lahko pojavila zaradi izvajanja strategije ali zaradi sprememb v poslovnem okolju.
- 53. Pričakuje se, da proces ugotavljanja tveganj izvaja na »bruto« ravni, torej brez upoštevanja specifičnih tehnik za zmanjšanje tveganj. V naslednjem koraku zatem oceni učinkovitost teh tehnik.
- 54. V skladu s Smernicami EBA o omejitvah izpostavljenosti do subjektov, ki opravljajo dejavnosti bančništva v senci (EBA/GL/2015/20), se pričakuje, da institucija v okviru ugotavljanja tveganj evidentira svoje izpostavljenosti do subjektov bančništva v senci, možna tveganja, ki izhajajo iz teh izpostavljenosti,

in možen vpliv teh tveganj na profil likvidnostnega tveganja in tveganja financiranja.

55. Upravljalni organ je odgovoren za to, da odloči, katere vrste tveganj se štejejo za pomembne in katera pomembna tveganja je treba kriti z likvidnostjo. Pri tem mora hkrati utemeljiti, zakaj se določena tveganja, katerim je institucija izpostavljena, ne štejejo za pomembna.

Popis tveganj

56. Ko institucija pripravlja svoj interni popis tveganj, mora oblikovati svojo interno taksonomijo tveganj. Pričakuje se, da ne bo preprosto uporabila regulativne taksonomije tveganj.
57. V popisu tveganj naj institucija upošteva in kvantificira tudi tveganja (če so pomembna), ki izhajajo iz njenih finančnih in nefinančnih udeležb, podrejenih družb in drugih povezanih subjektov (npr. vstopno tveganje in tveganje skupine, tveganje ugleda, operativno tveganje, tveganja, ki izhajajo iz patronatske izjave itd.).
58. Pričakuje se, da institucija – v sorazmernem obsegu – gleda širše od tveganj udeležbe in ugotovi, razume in kvantificira pomembna tveganja, ki izvirajo iz tega, ter jih upošteva v svoji interni taksonomiji tveganj, ne glede na to, ali so zadevni subjekti zajeti v sklop subjektov za bonitetne namene ali ne. Globina analize osnovnih tveganj naj bo sorazmerna s poslovno dejavnostjo in pristopom, ki se uporablja za upravljanje tveganj.
59. Institucija naj vse relevantne produkte, stranke in pogodbe (sprožilci) pregleda z vidika zapadlosti in z vidika njihovega obnašanja v različnih časovnih obdobjih, vključno znotraj dne. Takšna tveganja lahko denimo izhajajo iz povečanih odlivov, zmanjšanih prilivov ali zmanjšane likvidnostne vrednosti likvidnih sredstev. Ob tem je treba upoštevati tako bilančne kot tudi zabilančne postavke, vključno z morebitnimi posledicami, ki jih imajo pozivi k predložitvi dodatnega zavarovanja ali pozivi h kritju zaradi tržnih gibanj ali zmanjšanja lastne kreditne sposobnosti (vključno s prostovoljnim odkupom lastnih dolžniških instrumentov, da bi se zagotovil dostop do trga v prihodnje).
60. En primer so inovativni instrumenti financiranja z nakupnimi opcijami, s katerimi se spremeni zapadlost financiranja, ki jo je treba ugotoviti (ni omejeno samo na depozite s samodejnim podaljševanjem vezave in repo posle) in zajeti kot vir možnega nepredvidljivega likvidnostnega tveganja. Drug primer so zamenjave zastavljenega zavarovanja, ki vplivajo na velikost in sestavo zaloge likvidnih sredstev. Vsa možna tveganja, ki izvirajo iz takšnih transakcij, mora institucija jasno ugotoviti in vključiti med kazalnike tveganj.
61. Če ima institucija čezmejne dejavnosti, naj ILAAP vključuje oceno dejavnikov, ki ovirajo prenos likvidnosti med pravnimi osebami, državami ali valutami, nato pa

naj institucija kvantificira vpliv takšnih ovir na razpoložljivost likvidnosti v celotni skupini.

62. Pričakuje se, da ILAAP omogoča instituciji, da zanesljivo določa in spremlja, katere valute so pomembne za likvidnostno tveganje in tveganje financiranja. Pri tem mora institucija jasno prepoznati vsa pomembna tveganja, vključno s tistimi, ki izhajajo iz čezmejnih dejavnosti, saj se zaradi tega tveganje v zvezi z likvidnostjo ali financiranjem (deloma) lahko prevzema v valuti, ki ni valuta odgovarjajočega blažilnika likvidnih sredstev. Takšna tveganja je treba v procesu ILAAP kvantificirati pri vsaki valuti, ki velja za pomembno, in sicer v normalnih razmerah (bilančno stanje in valutne razlike) in v stresnih razmerah (likvidnostna vrednost likvidnih sredstev v tuji valuti v primerjavi s stresnimi neto odlivi v tuji valuti).

Peto načelo – Notranji likvidnostni blažilniki so visoke kakovosti in jasno opredeljeni, notranji stabilni viri financiranja so jasno opredeljeni

- (i) Od institucije se pričakuje, da v ekonomski perspektivi opredeli, oceni in vzdržuje notranje likvidnostne blažilnike in stabilne vire financiranja. Notranji likvidnostni blažilniki morajo biti opredeljeni v skladu s konceptom ekonomske likvidnostne ustreznosti in v skladu z interno kvantifikacijo tveganj v instituciji.
- (ii) Pričakuje se, da so notranji likvidnostni blažilniki kakovostni ter opredeljeni previdno in konservativno. Od institucije se pričakuje, da jasno, ob predpostavki kontinuitete delovanja, pokaže, kako je njena notranja likvidnost na voljo za kritje tveganj in s tem za zagotavljanje njene kontinuitete.
- (iii) Viri financiranja morajo biti stabilni, tako da institucija svoje poslovne dejavnosti lahko izvaja tudi na daljši rok.

Opredelitev notranjih likvidnostnih blažilnikov

63. Pričakuje se, da institucija previdno in konservativno določi, katera sredstva in prihodnje prilive je pri ugotavljanju likvidnostne ustreznosti mogoče obravnavati kot razpoložljivo likvidnost. Pri tem naj upošteva, kako verjetno je, da bo te vire likvidnosti v normalnih in stresnih razmerah lahko uporabila za pridobitev likvidnosti. Oblikuje naj eksplicitno interno stališče o zaželeni sestavi blažilnikov likvidnih sredstev, ki se uporabljajo za kritje likvidnostnih tveganj. Predvsem naj razlikuje med sredstvi, ki bodo v stresnih obdobjih zelo verjetno ostala likvidna, in sredstvi, ki jih je mogoče uporabiti samo za pridobitev likvidnosti od centralne banke. Za obe skupini naj določi interne limite in jasno poveže ciljno velikost blažilnikov likvidnih sredstev z likvidnostnimi tveganji, ki bi se lahko uresničila v različnih časovnih obdobjih (to naj zajema vsaj enoletno obdobje).

Interna opredelitev stabilnih virov financiranja

64. Da bi institucija lahko ocenila vzdržnost svojih virov financiranja, naj previdno in konservativno določi, katere vire financiranja je mogoče obravnavati kot vzdržne. Pri tem naj oblikuje eksplicitno interno stališče o lepljivosti bančnih vlog in (vedenjskem) profilu denarnih tokov, pri čemer upošteva predpostavke o vedenju imetnikov vlog. Oceni naj tudi stabilnost svojih virov financiranja, upoštevajoč razpršenost (ali koncentracijo) ponudnikov financiranja, trgov in produktov, ter oceni svoj dostop do trga, kar zadeva obseg in ceno. Pri izvajanju načrta financiranja naj upošteva sedanjo obremenitev sredstev in koliko se bo ta po pričakovanih spremenila.

Šesto načelo – Metodologije za kvantifikacijo tveganj v procesu ILAAP so ustrezne, enotne in neodvisno validirane

- (i) Institucija je odgovorna za to, da tako v ekonomski kot tudi v normativni perspektivi izvaja metodologije za kvantifikacijo tveganj, ki so primerne za njene individualne okoliščine. Poleg tega se pričakuje, da v neugodnih scenarijih uporablja ustrezne metodologije za kvantifikacijo možnih prihodnjih sprememb likvidnosti in financiranja. Pričakuje se, da v obeh perspektivah deluje zelo konservativno.
- (ii) Pričakuje se, da so ključni parametri in predpostavke enotni v celotni skupini in za vse vrste tveganj. Vse metodologije za kvantifikacijo tveganj morajo biti neodvisno interno validirane. Institucija naj uvede in izvaja učinkovit okvir za preverjanje kakovosti podatkov.

Celovita kvantifikacija tveganj

- 65. ILAAP mora zagotoviti, da so tveganja, ki jim je institucija izpostavljena oziroma bi jim lahko bila izpostavljena, ustrezno kvantificirana. Od institucije se pričakuje, da uporablja metodologije za kvantifikacijo tveganj, ki so prilagojene njenim individualnim okoliščinam (tj. usklajene z njeno nagnjenostjo k prevzemanju tveganj, tržnimi pričakovanji, poslovnim modelom, profilom tveganosti, velikostjo in kompleksnostjo).
- 66. Tveganj se iz ocene ne sme izključiti zgolj zato, ker jih je težko kvantificirati ali ker podatki zanje niso na voljo.²⁰ V takih primerih mora institucija določiti dovolj konservativne vrednosti za ta tveganja, pri čemer upošteva vse relevantne informacije in zagotovi, da so izbrane metodologije za kvantifikacijo tveganj ustrezne in konsistentne.²¹
- 67. Ključni parametri in predpostavke med drugim zajemajo stopnje zaupanja in predpostavke za oblikovanje scenarijev.

Stopnja konservativnosti

- 68. Pričakuje se, da so metodologije za kvantifikacijo tveganj in uporabljene predpostavke zanesljive, zadosti stabilne, občutljive na tveganja, dovolj konservativne in kalibrirane glede na nagnjenost institucije k prevzemanju tveganj.

²⁰ Pri tveganjih, ki jih je težko kvantificirati (npr. zaradi pomanjkljivih podatkov ali odsotnosti uveljavljenih metodologij za kvantifikacijo), naj institucija razvije metodologije za kvantifikacijo tveganj, v katerih se med drugim uporablja tudi strokovna presoja.

²¹ Merjenje tveganj, ki jih je težko kvantificirati, mora biti, kolikor je to mogoče, konsistentno in primerljivo s splošnimi predpostavkami za merjenje tveganj. Institucija mora zagotoviti, da se takšna tveganja ustrezno upoštevajo v procesih upravljanja in obvladovanja tveganj.

Izbira metodologij za kvantifikacijo tveganj

69. Institucije so odgovorne za to, da uporabljajo ustrezne metodologije za kvantifikacijo tveganj in pripravo projekcij. Ta vodnik ne vsebuje nobenega pričakovanja, da naj institucije uporabljajo določeno kvantifikacijsko metodologijo oziroma da naj določene metodologije ne uporabljajo. To pomeni, da ni vnaprej določeno, ali naj institucija za kvantifikacijo tveganj, ki jim je ali bi jim lahko bila izpostavljena, uporablja denimo ekonomske modele likvidnosti ali pa (prilagojene) metodologije po prvem stebru (npr. da bi upoštevala tveganje koncentracije), rezultate stresnih testov ali druge metodologije, npr. več scenarijev.
70. Pričakuje se, da so uporabljene metodologije skladne druga z drugo, z obravnavano perspektivo in z opredelitvijo likvidnosti in stabilnega financiranja. Tveganja, katerim je institucija izpostavljena, morajo zajeti v ustrezni in zadosti konservativni obliki, upoštevajoč načelo sorazmernosti. To na primer pomeni, da morajo večje ali kompleksnejše institucije ter institucije, ki imajo bolj zapletena tveganja, uporabljati zmogljivejše metodologije, da bi ustrezno zajele tveganja.
71. Vseeno naj institucije ne uvajajo metodologij za kvantifikacijo tveganj, ki jih ne razumejo popolnoma in jih zaradi tega ne uporabljajo za svoje notranje upravljanje tveganj in za sprejemanje odločitev. Pričakuje se, da je institucija sposobna dokazati, da so uporabljene metodologije primerne za konkretne razmere in profil tveganosti. Če uporablja modele zunanjih ponudnikov, naj jih ne uvaža mehanično, ampak jih povsem razume ter zagotovi, da so primerni in prilagojeni njenemu poslovnemu kontekstu in profilu tveganosti.

Kakovost podatkov

72. Pričakuje se, da institucija uvede procese in kontrolne mehanizme za zagotavljanje kakovosti podatkov.²² Okvir za kakovost podatkov mora zagotavljati, da so informacije o tveganjih zanesljive, da podpirajo proces odločanja ter da zajemajo vse relevantne podatke o tveganjih in vse dimenzije kakovosti podatkov.

Neodvisna validacija

73. Pričakuje se, da metodologije za kvantifikacijo tveganj v procesu ILAAP institucija v rednih razmikh preverja z neodvisno validacijo, pri čemer sorazmerno upošteva načela, na katerih temeljijo standardi za notranje modele

²² Kakovost podatkov med drugim pomeni, da so podatki celoviti, točni, medsebojno skladni, pravočasni, enolični, veljavni in sledljivi. Za več informacij glej vodnik ECB za ciljno usmerjeni pregled notranjih modelov (TRIM), februar 2017.

prvega stebra (kapital), upoštevajoč pomembnost kvantificiranih tveganj in kompleksnost metodologije za kvantifikacijo tveganj.

74. Odvisno od velikosti in kompleksnosti institucije je mogoče sprejeti različne organizacijske rešitve, da se zagotovi neodvisnost med razvojem in validacijo metodologij za kvantifikacijo tveganj. Vseeno je treba spoštovati koncepte, na katerih temeljijo različne obrambne črte, npr. pričakuje se, da neodvisne validacije ne izvaja oddelek za notranjo revizijo.
75. O splošnih zaključkih validacijskega procesa je treba poročati višjemu vodstvu in upravljalnemu organu. Zaključke je treba uporabljati v rednem pregledovanju in prilagajanju kvantifikacijskih metod ter upoštevati pri ocenjevanju likvidnostne ustreznosti.

Primer 6.1

Organizacija neodvisnih validacij

Da bi institucija v procesu ILAAP zagotovila neodvisno in sorazmerno validacijo metodologij za kvantifikacijo tveganj, mora upoštevati vodnik ECB za ciljno usmerjeni pregled notranjih modelov.

Odvisno od narave, velikosti, razmerja in zapletenosti tveganj lahko denimo uporabi eno od naslednjih treh organizacijskih ureditev, da bi zagotovila neodvisnost funkcije, ki izvaja validacijo, od razvoja metodologije (tj. določitev osnovne strukture, razvoj, uvedba in spremljanje metodologij za kvantifikacijo tveganj):

- ločitev v dve različni enoti, ki poročata različnima članoma višjega vodstva;
- ločitev v dve različni enoti, ki poročata istemu članu višjega vodstva;
- ločitev zaposlenih znotraj iste enote.

Sedmo načelo – Cilj rednega stresnega testiranja je zagotoviti likvidnostno ustreznost v neugodnih razmerah

- (i) ECB pričakuje, da institucija vsaj enkrat letno oziroma pogosteje, če to narekujejo konkretne okoliščine, izvede svojim razmeram prilagojen poglobljen pregled ranljivosti. V njem zajame vsa pomembna tveganja celotne institucije, ki v obdobju zaostrenih makroekonomskih razmer izhajajo iz njenega poslovnega modela ter iz poslovnega okolja. Pričakuje se, da na podlagi tega pregleda oblikuje ustrezen program stresnega testiranja za normativno in ekonomsko perspektivo.
- (ii) V programu določi neugodne scenarije, ki se bodo uporabljali v normativni perspektivi, upoštevajoč tudi druge stresne teste, ki jih izvaja. Pričakuje se, da bosta uporaba zaostrenih, a verjetnih makroekonomskih predpostavk in usmeritev na ključne ranljivosti pokazala velik vpliv na raven notranje in regulativne likvidnosti. Nadalje naj institucija sorazmerno izvaja tudi povratno stresno testiranje.
- (iii) Pričakuje se, da institucija ves čas spremlja razmere in ugotavlja nove grožnje, ranljivosti in spremembe v okolju. To ji omogoča, da oceni, ali so njeni scenariji stresnega testiranja še vedno primerni, in jih po potrebi prilagodi novim okoliščinam. Vpliv, ki bi ga povzročili različni scenariji, mora redno posodablјati. V primeru večjih sprememb naj presodi, kako bi te lahko vplivale na njeno likvidnostno ustreznost.

Oblikovanje programa stresnega testiranja

- 76. Pričakuje se, da program pokriva obe, tj. normativno in ekonomsko perspektivo. Zajeti mora različna časovna obdobja (tudi znotraj dne) in upoštevati obstoječo valutno strukturo likvidnosti. Pri določanju niza notranjih stresnih scenarijev in občutljivosti naj institucija uporabi širok nabor informacij o preteklih in hipotetičnih stresnih dogodkih. Institucija je sama odgovorna za to, da določi scenarije in občutljivosti, ki najbolje odražajo njene individualne razmere, ter jih prevede v prilive in odlive likvidnosti ter v ustrezno likvidnostno vrednost likvidnih sredstev.
- 77. Ker je prenosljivost likvidnosti v stresnih obdobjih lahko zelo drugačna kot v normalnih razmerah, naj institucija, ki ima pomembne čezmejne dejavnosti, oceni tudi prenosljivost likvidnosti znotraj skupine in to upošteva v svojem programu stresnih testov. Analizira naj posledice dodatnih ovir za prenosljivost likvidnosti v stresnih razmerah, še zlasti za operacije zunaj euroobmočja.

Stopnja zaostrenosti neugodnih scenarijev²³

78. V osnovni oceni naj institucija predpostavi gibanja, ki bi jih predpostavila v pričakovanih razmerah, upošteva svojo poslovno strategijo in uporabi kredibilne predpostavke glede prilivov in odlivov, uresničitve tveganj in podobno.
79. V neugodnih scenarijih pa naj predpostavi izjemna, a verjetna gibanja, ki so dovolj zaostrena, da močno vplivajo na njeno likvidnostno pozicijo. Stopnja zaostrenosti razmer naj bo ustrezna gibanjem, ki so verjetna, a s stališča institucije enako zaostrena kot katerakoli gibanja, ki jih je v času kriznih razmer mogoče zaznati na trgu, pri dejavniki ali na področjih, ki so za likvidnostno ustreznost institucije najbolj pomembni.
80. Nabor neugodnih scenarijev naj zajema obdobja hujšega gospodarskega upada, velike motnje na trgu in finančne šoke, za institucijo specifične ranljivosti, odvisnost od glavnih ponudnikov financiranja in verjetne kombinacije teh dejavnikov.

Koherenca nasproti usmerjenosti na ključne ranljivosti

81. Pri stresnem testiranju naj se institucija pri oblikovanju verjetnih neugodnih scenarijev osredotoča na svoje ključne ranljivosti.
82. Stresni testi ICAAP in ILAAP se morajo medsebojno dopolnjevati, kar pomeni, da je osnovne predpostavke in rezultate stresnih testov ICAAP ter predvidene upravljalvske ukrepe treba upoštevati pri stresnih testih ILAAP in obratno.

Povratno stresno testiranje

83. Pričakuje se, da institucija poleg stresnega testiranja, s katerim ocenjuje vpliv nekaterih predpostavk na svojo likvidnostno pozicijo, izvaja tudi povratno stresno testiranje. Prvi korak pri tem je izbira vnaprej določenega rezultata.
84. Namen povratnega stresnega testiranja je preveriti celovitost in konservativnost predpostavk v okviru ILAAP. Poleg tega je povratno testiranje v kontekstu ILAAP mogoče razumeti kot izhodišče za razvoj scenarijev za načrt sanacije.²⁴ Povratno stresno testiranje naj se izvaja vsaj enkrat letno. Več informacij je na voljo v smernicah EBA in napotkih Baselskega odbora.

²³ Število scenarijev, ki je primerno za dano institucijo, je med drugim odvisno od njenega profila tveganosti. Pričakuje se, da bo za ustrezno zajetje različnih verjetnih kombinacij tveganj potrebnih več neugodnih scenarijev.

²⁴ Kot je opisano v smernicah EBA o naboru scenarijev, ki se uporabljajo v sanacijskih načrtih (EBA/GL/2014/06), se pričakuje, da so ti scenariji na točki »skorajšnjega neizpolnjevanja obveznosti« oziroma da privedejo do tega, da poslovni model institucije ali skupine postane nerentabilen, razen če se uspešno izvede sanacija.

Primer 7.1

Interakcija med stresnimi testi ICAAP in ILAAP

Pričakuje se, da institucija oceni, kakšen vpliv bi lahko imeli relevantni scenariji, ki predvidevajo vpliv na kapital in likvidnost ter možne povratne učinke. Institucija mora upoštevati zlasti izgube, ki bi nastale zaradi likvidacije sredstev ali zvišanja stroškov financiranja v obdobju pretresov.

Primer 7.2

Povratno stresno testiranje

V internih povratnih stresnih testih institucija ugotovi, kolikšni bi morali biti odlivi vlog, da bi se izčrpali likvidnostni blažilniki in drugi viri pogojnega financiranja. V ta namen določi predpostavke o odlivih vlog in drugih dejavnih tveganj (npr. znižanje bonitetne ocene, pozivi za odkup dolga). Rezultat takšne ocene je predstavljen v spodnji tabeli, ki prikazuje stopnje odliva po treh različnih scenarijih.

	Scenarij 1	Scenarij 2	Scenarij 3
Predpostavka o odlivih vlog			
Prebivalstvo	49%	7%	10%
Podjetja	33%	63%	60%
Finančne institucije	62%	91%	94%
Druge predpostavke (ni izčrpano)			
Znižanje bonitetne ocene	4 stopnje	4 stopnje	4 stopnje
Odkup dolga	0%	15%	15%

Institucija naj ugotovi, kolikšna je verjetnost, da se ti scenariji uresničijo, ter preuči, ali mora ukrepati.

Primer 7.3

Kalibracija neugodnih scenarijev

Neugodni scenariji upoštevajo pretekla gibanja na trgih in v vedenju strank, vendar niso omejeni samo na preteklo vedenje strank institucije ali na njen dostop do trga. Poleg tega ne temeljijo samo na gibanjih v preteklosti, še zlasti kadar so ta izkrivljena (npr. zaradi podpore javnega sektorja). To omejuje natančnost ocenjenih stresnih parametrov za prilive in odlive ter odbitke, ki se uporabijo pri določanju ocenjene vrednosti likvidnih sredstev.

Neugodni scenariji lahko vključujejo tako perspektivo delujočega podjetja (nadaljuje se normalno poslovanje, omejena možnost prilivov iz posojilnega portfelja, uporaba tržnih sredstev predvsem za ustvarjanje likvidnosti, odkup lastnih dolžniških instrumentov, da bi se zagotovil dostop do trga v prihodnje itd.) kakor tudi scenarije, po katerih se resnim motnjam v poslovnem modelu ni mogoče izogniti (zaustavitev

ustvarjanja bilančnih sredstev, zaustavitev izplačil dividend in bonusov, uporaba vsega primernega zavarovanja za pridobitev likvidnosti, tudi od centralne banke, neuporaba nakupnih opcij za lastne dolžniške ali lastniške instrumente itd.).

3 **Glosar**

Neugodni scenarij

Kombinacija predpostavljenih neugodnih gibanj notranjih ali zunanjih dejavnikov (kot so makroekonomska in finančna gibanja ter hujše motnje na trgu), ki se uporablja za oceno odpornosti likvidnostne ustreznosti institucije proti možnim neugodnim gibanjem v srednjeročnem obdobju. Predpostavljena gibanja notranjih in zunanjih dejavnikov je treba kombinirati konsistentno, gibanja pa morajo biti zaostrena, vendar verjetna s stališča institucije. Odražati morajo tveganja in ranljivosti, za katera se ocenjuje, da so reprezentativni za grožnje, ki so za institucijo najbolj relevantne.

Osnovni scenarij

Kombinacija pričakovanih gibanj notranjih in zunanjih dejavnikov (kot so makroekonomska in finančna gibanja), ki se uporabljajo za oceno vpliva teh pričakovanih gibanj na likvidnostno ustreznost institucije v srednjeročnem obdobju. Osnovni scenarij naj bo skladen s temeljnimi izhodišči v poslovnih načrtih in proračunu institucije.

Mehanizem za porazdeljevanje stroškov in koristi

Mehanizem porazdeljuje stroške in koristi ter tveganja v zvezi z likvidnostjo. Je sestavni del strategij, politik, procesov in sistemov v instituciji.

Ekonomska notranja perspektiva

Perspektiva ILAAP, pri kateri institucija upravlja svojo likvidnostno ustreznost tako, da so tveganja in pričakovani odlivi zadostno pokriti z razpoložljivo notranjo likvidnostjo.

Koncept ekonomske likvidnostne ustreznosti

Interni koncept, katerega cilj je v ekonomski perspektivi zagotoviti, da institucija s svojimi finančnimi viri (notranja likvidnost) lahko krije svoja tveganja in pričakovane odlive ter trajno zagotavlja kontinuiteto delovanja.²⁵

Načrtovanje financiranja

Večdimenzionalni interni proces, katerega rezultat je načrt financiranja, ki predstavlja večletno napoved finančnih virov institucije glede na scenarije, strategijo in operativne načrte.

Bruto pristop k ugotavljanju tveganj

Bruto pristop pomeni, da se tveganja najprej ugotovijo brez upoštevanja ukrepov, ki so bili zasnovani za zmanjšanje teh tveganj.

ILAAP

Proces ocenjevanja ustreznosti notranje likvidnosti, kot je opredeljen v členu 86 CRD IV. V skladu s tem členom morajo pristojni organi zagotoviti, da institucije vzpostavijo zanesljive strategije, politike, procese in sisteme za ugotavljanje, merjenje,

²⁵ Opomba: Institucije so same odgovorne za to, da izvajajo ustrezne metodologije za kvantifikacijo tveganj – ni splošnega pričakovanja, da bodo za zagotavljanje likvidnostne ustreznosti uporabljale »modele ekonomske likvidnosti«.

upravljanje in spremljanje likvidnostnega tveganja v ustreznem sklopu časovnih obdobjih, tudi znotraj enega dne, da bi vzdrževale ustrezno raven likvidnostnih blažilnikov.

Arhitektura ILAAP

Različni elementi procesa ILAAP in način, kako so med seboj povezani. Pričakuje se, da arhitektura ILAAP zagotavlja medsebojno skladnost različnih elementov procesa in vključenost ICAAP v splošni okvir upravljanja institucije. Institucija mora v sklopu dokumentacije ILAAP vzdrževati opis splošne arhitekture ILAAP ter opis, kako je ILAAP vključen v okvir upravljanja institucije in kako se njegovi rezultati uporabljajo.

Rezultati procesa ILAAP

Vse informacije, ki se pridobijo v tem procesu in prispevajo k odločanju v instituciji.

Notranji pregled in validacija

Notranji pregled zajema širok sklop kontrol, ovrednotenij in poročil, katerih namen je zagotoviti, da strategije, procesi in metodologije v procesu ILAAP ostajajo zanesljivi, celoviti, učinkoviti in sorazmerni.

Validacija kot del notranjega pregleda zajema procese in dejavnosti, s katerimi se oceni, ali metodologije za kvantifikacijo tveganj in podatki o tveganjih ustrezno zajemajo relevantne vidike tveganj. Validacija kvantifikacijskih metodologij naj se izvaja v sorazmernem obsegu, neodvisno in v skladu z načeli za notranje modele prvega stebra (kapital).

Sistem limitov

Dokumentiran in hierarhičen sistem limitov, določenih v skladu s splošno strategijo institucije in njeno nagnjenostjo k prevzemanju tveganj. Njihov namen je zagotoviti, da je tveganja in izgube mogoče učinkovito omejiti v skladu s konceptom likvidnostne ustreznosti. Sistem limitov naj postavi jasne meje pri prevzemanju tveganj npr. za različne vrste tveganj, poslovna področja, produkte in subjekte v skupini.

Likvidnostna ustreznost

Stopnja pokritosti tveganj z likvidnostjo institucije. Cilj procesa ILAAP je trajno vzdrževati ustrezno likvidnost tako v ekonomski kot tudi v normativni perspektivi ter s tem prispevati h kontinuiteti institucije v srednjeročnem obdobju.

Izjava o likvidnostni ustreznosti

Uradna izjava, v kateri upravljalni organ predstavi svojo oceno likvidnostne ustreznosti institucije in pojasni glavne razloge zanjo.

Upravljavski blažilnik

Znesek likvidnosti nad regulativnim in nadzorniškim minimum ter nad potrebnim obsegom notranje likvidnosti, ki je po mnenju institucije potreben za to, da lahko vzdržno izvaja svoj poslovni model in se prožno odziva na poslovne priložnosti, ne da bi to ogrozilo njeno likvidnostno ustreznost.

Pomembno tveganje

Z likvidnostjo povezano neugodno tveganje, ki ima po notranjih opredelitvah institucije velik vpliv na njen splošni profil tveganosti in lahko prizadene njeno likvidnostno ustreznost.

Srednjeročno časovno obdobje

Časovno obdobje, ki zajema kratki in srednji rok. Pričakuje se, da izrazi likvidnostno pozicijo institucije vsaj za prihodnje leto in raven financiranja vsaj v naslednjih treh letih.

Normativna notranja perspektiva

Večletna perspektiva ILAAP, pri kateri institucija upravlja svojo likvidnostno ustreznost tako, da je sposobna izpolnjevati vse z likvidnostjo povezane pravne obveznosti in nadzorniške zahteve ter vzdržno reševati druge notranje ali zunanje likvidnostne omejitve.

Sorazmernost

Načelo v členu 86 CRD IV, ki določa, da mora biti proces ILAAP sorazmeren z zapletenostjo, profilom tveganosti, obsegom poslovanja institucije in dovoljeno ravno tveganja, ki jih določi upravljalni organ.

Javni viri financiranja

Vsi viri financiranja, ki jih bodisi neposredno ali posredno zagotavlja javni sektor, kot so opredeljeni v prilogi 1 Smernic EBA o usklajenih opredelitvah in predlogah za načrte financiranja kreditnih institucij na podlagi priporočila A4 ESRB/2012/2 (EBA/GL/2014/04).

Načrt sanacije

Načrt, ki ga pripravi in vzdržuje institucija v skladu s členom 5 direktive o sanaciji in reševanju bank (BRRD).²⁶

Povratni stresni test

Stresni test, ki se začne z opredelitvijo vnaprej določenega rezultata (npr. točka prenehanja delovanja) in zatem preučuje scenarije in okoliščine, ki bi lahko privedle do tega rezultata.

Izjava o nagnjenosti k prevzemanju tveganj

Uradna izjava, v kateri upravljalni organ izrazi svoja stališča o obsegu in vrsti tveganj, ki jih je institucija pripravljena sprejeti, da bi dosegla svoje strateške cilje.

Proces ugotavljanja tveganj

Reden proces, s katerim institucija ugotavlja tveganja, ki zanjo so ali bi lahko bila pomembna.

Popis tveganj

Seznam ugotovljenih tveganj in njihovih značilnosti. Popis tveganj je rezultat procesa ugotavljanja tveganj.

Kvantifikacija tveganj

Proces, v katerem se tveganja količinsko opredelijo. V ta namen institucija razvije in izvaja metodologije, s katerimi določa številčne vrednosti tveganj, ter nato primerja ugotovljena tveganja z razpoložljivo likvidnostjo institucije.

²⁶ Direktiva 2014/59/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o vzpostavitvi okvira za sanacijo ter reševanje kreditnih institucij in investicijskih podjetij ter o spremembi Direktive Sveta 82/891/EGS ter direktiv 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU in 2013/36/EU in uredb (EU) št. 1093/2010 ter (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 173, 12. 6. 2014, str. 190).

Taksonomija tveganj

Kategorizacija različnih vrst/dejavnikov tveganj, ki z enotnimi izrazi za tveganja in povezavami med njimi omogoča instituciji, da enotno ocenjuje, agregira in upravlja tveganja.

Kratice

AT1	dodatni temeljni kapital (<i>additional tier 1</i>)
BCBS	Baselski odbor za bančni nadzor (<i>Basel Committee on Banking Supervision</i>)
BRRD	direktiva o sanaciji in reševanju bank (<i>Bank Recovery and Resolution Directive</i>)
CRD IV	direktiva o kapitalskih zahtevah (<i>Capital Requirements Directive</i>)
EBA	Evropski bančni organ (<i>European Banking Authority</i>)
ECB	Evropska centralna banka
ESRB	Evropski odbor za sistemska tveganja (<i>European Systemic Risk Board</i>)
FSB	Odbor za finančno stabilnost (<i>Financial Stability Board</i>)
ICAAP	proces ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (<i>internal capital adequacy assessment process</i>)
ILAAP	proces ocenjevanja ustrezne notranje likvidnosti (<i>internal liquidity adequacy assessment process</i>)
SREP	proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (<i>supervisory review and evaluation process</i>)
EMN	enotni mehanizem nadzora (<i>Single Supervisory Mechanism, SSM</i>)
TRIM	ciljno usmerjeni pregled notranjih modelov (<i>targeted review of internal models</i>)

© Evropska centralna banka, 2018

Poštni naslov 60640 Frankfurt na Majni, Nemčija
Telefon +49 69 1344 0
Spletno mesto www.ecb.europa.eu

Vse pravice so pridržane. Razmnoževanje v izobraževalne in nekomercialne namene je dovoljeno pod pogojem, da je naveden vir.